

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. IV. Qualiter possit Pœnitentia semel injuncta mutari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

Itaque tunc non attenditur honestas, supernaturalitas, status gratiæ, quatenus est ex parte operantis; sed sola dignitas & vis operis ut facti secundum institutionem Christi: sicut actio ministri confitentis & confitentis Sacramentum habet effectum gratiæ ex opere operato in suscipiente; etsi ipsa sit vitata per malam intentionem. Idem esset de sumptione Eucharistiæ facta à justo ob vanam gloriam, si (quod Nonnulli dixerunt) ipsa sumptio alioquin sit etiam causa gratiæ.

QUESTIO IV.

Qualiter possit Pœnitentia semel injuncta mutari?

SUPPONO neminem propriâ auctoritate posse mutare pœnitentiam, etsi in meliorem: hoc enim spectat ad officium Judicis, non Rei. Aliud est in voto, quod uti quisque sibi imponit quatenus est Deo gratiam, ita etiam in aliud Deo gratius mutare potest. Ita communiter Doctores; si pauci doceant posse sic mutari in eadem meliorem: quod quidem non improbabile existimat Diana, alii tamen improbabile censent. Confirmatur: quia ad satisfactionem obligatur pœnitens ex præcepto Confessarii; subditus autem nequit propriâ auctoritate mutare præceptum superioris in aliam materiam etiam meliorem. Quem admodum similiter dum Pontifex pro indulgentiis lucrands præscribit certa opera, non possunt ea fideles auctoritate propriâ mutare in meliora. Nihilominus si pœnitens antecedenter adimpletionem pœnitentiæ per privatas satisfactiones extinxisset totum debitum pœnæ temporalis restantis ex peccatis confessis, idque ei satis constaret (quod non est natum fieri) eo ipso tolleretur indirectè obligationem pœnæ sacramentalis, ablato obligationis fundamento, quod est pœna temporalis restans, prout etiam de indulgentiis mox dicitur.

Supponunt etiam Doctores communiter pœnitentiam quatenus imponitur in vindictam posse commutari ab eo, qui potest concedere indulgentias, idque indirectè, quatenus per eas subtrahitur materia satisfactionis, videlicet debitum pœnæ, & consequenter obligatio satisfaciendi. Quod etiam supponere videtur Innocentius III. cap. Cum ex eo, de Pœnit. & remiss. Unde iidem Doctores censent, promerentem indulgentias, quæ videantur non minores debito pœnæ, non peccare omittendo pœnitentias injunctas in meram vindictam. Quàmvis addant non esse conatum, eò quòd homo sit incertus, quantum pœnæ persolvendum habeat, quantumque indulgentiarum promeretur.

Res tamen hæc habet aliquam difficultatem, ob quam nonnulli Recentiores post Andream Alensem & alios Antiquos docent remanere obligationem implendi pœnitentiam sacramentalem, etsi non remaneat tanta pœna luenda; idque ex præcepto judicis & integritate Sacramenti. Quemadmodum est obligatio subeundi sententiam Confessarii de peccatis quoad culpam per contritionem jam remissis. Nihilominus responderi potest, satis constare de obligatione confessionis, non autem de obligatione satisfactionis vindicativæ, fundamento sublato, seu pœnâ jam deletâ, sed potius constare oppositum ex sensu communi. Unde etiam non debuisset Confessarius pœnam vindicativam ab initio imponere, quando scivisset totam pœnam in foro Dei esse deletam. Concurrit enim satisfactio tamquam pars, quatenus ad plenam atque integram peccati, etiam quoad pœnam, remissionem requiritur, ut colligitur ex Tridentino sess. 14. c. 3. plena autem atque integra peccati remissio tunc supponitur. Immo Arriaga d. 24. sect. 5. rejicit Suarium quatenus hic præfatam doctrinam limitat ad pœnitentiam quâ vindicativam, seu quâ non medicinalem: eò quòd Bonifacius VIII. aliis non reprehendisset Confessarios, qui anno Jubilæi imponebant alias pœnitentias, nec Innocentius III. c. Cum ex eo, dixisset Indulgentiis enervari satisfactiones sacramentales, si semper maneret sufficiens ratio eas imponendi & implendi per modum medicinæ. Et planè dum olim de injunctis pœnitentiis solebat fieri relaxatio totalis vel partialis, existimabant fideles, se simpliciter esse liberatos ab impletione pœnitentiarum sic relaxatarum, sine consideratione hujusmodi distinctionis sive limitationis. Vide Arriaga supra: qui ultro tamen foret non tolli obligationem velut juris naturalis adhibendi medicinam, quatenus foret vitiationi peccatorum necessaria, etiam independentè à mandato Confessarii.

Dico I. potest quilibet Confessarius pœnitentiam ab alio, etiam Episcopo, aut altero superiore injunctam commutare. Ita communiter Doctores contra Sotum & quosdam alios; qui tamen fatentur id fieri posse, quando acceditur idem Confessarius, conformiter ad naturam judicii; dum non constat judici, postquam semel functus est officio, ademptam esse potestatem se denuo in judicium intromittendi. Quod in præsentibus non constat, quin potius ex sensu & praxi communi oppositum. Verùm pariter praxis & sensus communis Doctorum & Confessariorum docet id, quod habet nostra Conclusio. Quæ probatur: quia etsi adeatur alius Confessarius, idem tamen est tribunal, idemque judicium ejusdem potestatis: unde sicut judex qui in alterius munus

30. Obicitur contra diffinitas.

Solutio.

An sit facienda hic distinctio inter pœnitentiam quâ vindicativam & quâ medicinalem.

31. Quilibet Confessarius potest commutare pœnitentiâ, etiam ab altero, esse superioris injunctam.

nuq. succedit, potest mutare taxatas à priorè iudice poenas; ita non est ratio, cur in hoc tribunali idem fieri nequeat, saltem dum subest legitima causa. Nec quoad potestatem absolvendi & ligandi in hoc foro unus est altero superior vel inferior; sed hæc potestas immediatè exercetur vice Christi, sub quo quilibet sacerdos est supremus iudex, etsi inferior debeat à superiore recipere jurisdictionem sive materiae applicationem.

32.

Communior sententia excipit penitentiam inpositam pro reservatis.

Excipiunt tamen Doctores communis (contra Vasquez & quosdam alios non probabiliter oppositum docentes) casum, quo penitens habet peccata reservata, à quibus directè fuerat absolutus: nam quando Sacerdos non potuit primò causam cognoscere, non videtur circa illam quidquam posse immutare; cum reservatio fieri videatur non tantum propter absolutionem, sed peccatum sit etiam propter penitentiae impositionem reservatum. Quare reservatione per confessionem etiam invalidam ablata, manet obligatio penitentiae impositae (non tamquam sacramentalis, sed tamquam reservationi respondentis) quam potest quidem inferior sacramentalem facere, & consonum est; non tamen tollere.

33.

Differentia inter commutationem illius & voti reservati.

Neque obstat exemplum de commutatione voti reservati, quòd non censetur amplius reservatum id, in quod commutatur. Nam commutatio voti tribuit alteri facultatem faciendi, aut votum quod reservatum est, aut aliud quod noscitur non esse ex reservatis, non imposito illi præcepto fundato in simili altiori potestate. At penitentia instar præcepti imponitur simul ex altiori ista potestate, reservationi peccati respondente: ideoque res præcepta reservata manet, quemadmodum reservata erat absolutio peccati, etiam in ordine ad præceptum poenae reservati. Ad hoc tamen forte responderet quis reservationem quidem fieri partim ob impositionem poenae, tamen etiam ob alios fines, quibus factum est satis, nempe ob comparitionem coram superiore, efficaciores instructiones, timorem peccandi &c. Quare ob unicam illam rationem non videtur manere peccati reservatio, adeò odiosa: quin potiùs videtur dicendum planè tolli reservationem per absolutionem. Quæ responsio difficulter improbari posse videtur. Et juxta hanc consequenter posset Sacerdos simplex ex justa causa commutare penitentiam mortalibus reservatis semel directè absolutis impositam.

Opposita sententia non potest efficaciter improbari.

34.

Communitio locum habet etiam in penitentia medicinali.

Adverte autem Conclusionem intelligi non tantum de penitentia vindicativa (ut Quidam voluerunt) sed etiam de medicinali seu præservativa: cum sit par ratio, nec in praxi Confessarii inter unam & alteram faciant aliquam differentiam. Quando tamen medicina imposita esset unicum medium præcavendi peccata, deberet etiam

sponte ab ipso penitente abhiberi, nec posset rectè à Confessario tolli; sed an valide, sic ut penitens non teneretur quantum est ex præcepto Confessarii, dubium est.

Commutatione autem facta valde probabiliter liberum est penitenti eligere alteram; cum fiat in ejus favorem, quo non tenetur uti; sicut de voti commutatione dici solet.

Dices, per posteriorem sententiam revocatur prior, imponiturque novum præceptum, ergo non pendet deinceps electio ab arbitrio penitentis. Responderi potest, esse revocationem per novum præceptum tantè conditionatum, nisi malit penitens tenere prius. Alioquin si Sacerdos aliud intenderet, deberet penitens determinatè secundam implere. Estque aliqua disparitas in commutatione voti: nam illa fit sine impositione præcepti, sed datur facultas assumendi voto aliam rem.

Dico II. Non potest quis mutare penitentiam alterius, nisi intra confessionem, & habità saltem confusà peccatorum, notitià. Prima pars est communis Doctorum. Ratio est: quòd impositio novae penitentiae sit actus clavium; adeoque debet fieri intra confessionem, sicut impositio prioris. Deinde non est iudex nisi in confessione.

Excipe casum, quo acceditur idem Confessarius intra tempus, quo adhuc ipsius iudicium moraliter censetur durare. Ad quod requiri solet propinquitas temporis. In cuius tamen determinatione variant Doctores: nam alii requirunt, ut fiat statim seu continuò: alii determinat tempus mediæ horæ, alii tempus unius aut alterius diei, alii tempus tridui, aut etiam octidui. Denique *Lugo* non aliud tempus determinat, nisi intra quod Confessarius recorderetur confessionis vel factis penitentis. Quod confirmat exemplo ipsius penitentiae sacramentalis, quæ post longum tempus impleta sufficiens unitur reliquis partibus. Et quidem sufficiens uniretur, etsi implenda demum foret intra septennium. Ex quo tamen non sequitur sententiam esse iudicium Confessarii durare moraliter per septennium. Aliud est de satisfactione: ipsa enim manet post finitam sententiam iudicis implenda cum suo tractu temporis vi obligationis à reo susceptæ in posterum præstandi mandatum.

An autem necessarium sit, ut penitens aperiat Confessario priùs talem vel talem penitentiam accepisse, & similiter ut eandem intendat Confessarius commutare: an verò sufficiat penitentem simpliciter eadem peccata denuò confiteri, eorumque penitentiam quasi tunc primò accipere, non ita constat. Postremum sufficere variè censent. Sed plures contradicunt: eò quòd sic procedendo videatur à secundo Confessario simpliciter imponi novum præceptum priori relicto; adeoque penitens vide-

videatur obligatus ad utramque poenā proportionatē ad gravitatem illius & materiae confessionis, necessariae scilicet vel liberæ.

Secunda pars Conclusionis est communior Doctorum. Probat: quia impositio poenitentiae est actus judicialis; debetque fieri cum proportione ad multitudinem & gravitatem peccatorum; ergo non potest fieri, nisi præhabita illorum cognitione.

Contrarium tamen docet Navarrus c. 26. n. 22. & plures alii, quorum opinionem Diana P. 2. Traçt. 1. Miscell. Resol. 53. probabilissimam existimat. Quæ ad hoc juvare potest, ut non exigatur iterata confessio tam distincta & exacta, quam fuerit ab initio necessaria ad obtinendam absolutionem.

Deinde ex hac parte jam satisfactum erat integritati confessionis, quæ principaliter requiritur in ordine ad absolutionem. Quare sufficit præbere alteri Confessario talem

notitiam, quâ prudenter possit dirigi in permutanda poenitentia, vel sufficit dicere specialiter illa peccata, quorum intuitu talis poenitentia inter plures partes fuisset imposita. Immo interdum sufficit uno verbo dicere: Similem huic confessionem alias feci, & similia peccata dixi, de quibus nunc denovo me accuso. Adde, Sacerdotem dum actu absolvit, vel primo poenitentiam imponit, frequenter non recordari distinctè peccatorum in speciali, sed potius statim poenitentis in confuso. Interdum etiam ficti posset, quod poenitens sit oblitus peccatorum sigillatim, & tamen iusta appareat ratio commutandi. Immo tam aperta posset esse causa commutationis, ex solo statu poenitentis, etiam independentè à qualitate peccatorum, ut prudenter fieri posset gratiosa remissio, accedente sortè impo-

nitentiã aliam poenitentiam faciendi.

QUÆSTIO V.

An in Ecclesia sit potestas conferendi Indulgentias?

Obaffinitatem cum satisfactione sacramentali, quam etiam suo modo supplere potest, agi hinc eadem operã solet de satisfactione, quæ applicatur per Indulgentias. Quarum nomine intelligitur remissio poenæ temporalis debitæ ob peccata quoad culpam remissa, quæ quidem non fiat virtute Sacramenti vel maritrii, sed per satisfactionem Christi Domini & justorum nobis applicatam ab habente potestatem.

Primi qui Indulgentias impugnarunt sunt Waldenses, seu Pauperes de Lugduno: quos more suo secutus est Wicleffus art. 42. damnato in Concilio Constantiensi sess. 8. Wicleffum secuti sunt Hussita, ut intelligi potest ex l. 1. Cochlai de Historia Hussitarum. Hos imitatus Lutherus ab impugnatione indulgentiarum

Herincx Sum. Theol. Pars 4.

hæresim suam auspiciatus est: cui adhæserunt Melancthon, Illyricus, Heshusius. Etiam in Indulgentias impugnavit Calvinus, & copiosissimè Kemmitius. Ita refert Bellarminus l. 1. de Indulgentiis c. 1.

Verum esse in Ecclesia potestatem concedendi Indulgentias definivit Trid. sess. 25. in Decreto de Indulgentiis, & Concilium Constantiense sess. 8. Eandem veritatem apertè supponit Concilium Lateranense sub Innocentio III. c. 62. & refertur c. Cum ex eo, de Pœnit. & remiss. ubi emendantur in hac re abusivæ, & potestas Episcoporum in taxa Indulgentiarum determinandâ restringitur. Similis emendatio legitur in Concilio Lugdunensi sub Innocentio IV. & refertur c. 1. de Pœnit. & remiss. in 6. Eandem veritatem supponit Concilium Viennense concedens (ut refertur Clem. unic. de Reliq. & Venerat. Sanctorum) Indulgentias iis, qui divinis officiis intersunt in festo & per Octavam Corporis Christi. Quæ Conciliorum generalium, atque ad eed Ecclesiæ Catholicæ, quæ errare nequit, doctrina, abundè sufficit: quantumvis Sectarii Concilia legitima, à quibus damnantur, contemnant, secuti exempla veterum Hæreticorum, qui similiter Concilia generalia (quorum tamen in Ecclesia est saluberrima auctoritas juxta Augustinum Epist. 118) nihili faciebant, uti Ariam Nicænum, Nestoriani Ephesinum, Eutyriani Calcedonense; & sic de ceteris.

Neque præfata Concilia Indulgentias noviter induxerunt, sed de eis tamquam antiquâ & usitatâ, in qua dudum abusus irrepserant, agunt. Nam (ut ex probatis auctoritatibus refert Bellarminus lib. 1. de Indulgentiis cap. 3.) earum potestatem etiam usurpasse legitur Innocentius III. ante celebrationem Concilii Lateranensis, concedens indulgentias plenarias pro auxilio terræ sanctæ; & ante illum Eugenius III. dans per litteras generales indulgentiam proficiscentibus ad bellum sacrum: & ante hunc Paschalis II. in Concilio Lateranensi anno 1116. concedens indulgentias quadraginta dierum iis, qui ad Concilium venerant: & ante illum Urbanus II. in Concilio Claramontano dans indulgentias proficiscentibus ad bellum sacrum: & ante Urbanum Gregorius VII. frequenter in suis Epistolis concedens indulgentias: & ante 800. annos Sergius II. & antea adhuc Leo III. (qui sedere cepit anno 795.) teste S. Ludgero in Epistola, quam refert Surin Tom. 2. die 5. Martii post vitam S. Switherti c. 9. Indulgentias quoque in diebus stationum principaliter esse concessas à Gregorio Magno testis est Guilielmus Atrifodorensis, & post eum D. Thomas 4. d. 20. quasi. 1. art. 3. quasiunc. 2. Vide Bellarminum supra, & l. 2. c. 20. Et Suarez d. 49. sect. 2.

Ac ne indulgentiarum vestigia in Statutis antiquissimorum Conciliorum & scriptis

40. Sed eas concedendi potestatem in Ecclesia esse, docent varia Concilia generalia,

41. Accedit usus antiquus Pontificum.

42. Indulgentis

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

Quarum auctoritas sufficientissima est ad probandum.